

• • • • • *Het Comité, voluit de Koninklijke Vereniging Het Comité van Graanhandelaren, is gevestigd te Rotterdam en de brancheorganisatie voor de Nederlandse graansector in brede zin. Matthé Vermeulen en Alex Blonk over de spilfunctie van ons land in de internationale graanhandel.*

Matthé Vermeulen en Alex Blonk:

“Een wereldwijd gelijk speelveld is noodzakelijk”

Het Comité ontstond een kleine 150 jaar terug vanuit de behoefte om de handel in graan te structureren en beter te organiseren. Matthé Vermeulen, voorzitter: “Er werd toen veel ‘gecowboyd’ en omdat dit onwenselijk was, zijn we toen gaan werken met standaardcontracten waarmee onderling afspraken werden vastgelegd. Dat is nog steeds de basis van ons bestaansrecht, naast zaken als belangenbehartiging, het beheer van een arbitrage-instituut en onze cursus graanhandel.” In die contracten is gespecificeerd aan welke eisen de handel in graan moet voldoen; van aanlevering via kwaliteit tot en met betaling. Arbitrage was vroeger belangrijker; per jaar zijn er nog maar circa tien arbitrages. Kennelijk werken de standaardcontracten goed.

vereniging telt 150 leden uit de gehele graanketen. Naast de handel, zijn dat producenten en verwerkers van grondstoffen, laboratoria, expediteurs, graanfactoren, verzekeraars en banken, en makelaars.

Gelijk speelveld

Alex Blonk, vice-voorzitter, en Matthé Vermeulen geven aan dat veel van hun activiteiten op het gebied van belangenbehartiging in het teken staan van één doel: het creëren van eerlijke concurrentie, door een gelijk speelveld voor de hele wereld. Het Comité levert daarvoor input langs twee wegen. Nationaal, via het ministerie van EZ, en internationaal / in Europees verband via de Europese koepelorganisatie van dit soort verenigingen in Brussel.

Matthé Vermeulen en Alex Blonk, voorzitter respectievelijke vice-voorzitter van Het Comité.

De organisatiegraad van de sector in Het Comité is hoog: circa 90% van de Nederlandse graanhandel is lid. De

Eén kwestie – van lange adem – waarbij dat gelijke speelveld aan de orde is, is GGO’s (genetisch gemodificeerde organismen). Er

is nu sprake van een asynchroon toelatingsproces. De Verenigde Staten en de Europese Unie toetsen allebei. Alleen doet de VS daar gemiddeld negen maanden over en de EU drie jaar. Dit zorgt voor allerlei complicaties in het handelsverkeer. Vermeulen: “Kijk, liefst hebben wij een situatie waarin Europa, Noord-Amerika en Zuid-Amerika hierin gelijk op gaan. Op dit moment werken onze leden om deze situatie heen, door bijvoorbeeld een product uit een andere regio te importeren. Maar efficiënt is het niet. In het slechtste geval duurt toetsing door de EU tien jaar!” Blonk vult aan: “Bovendien is het zo dat je in de EU moet aantonen dat het veilig is, terwijl je in de VS moet bewijzen dat het schadelijk zou kunnen zijn. Dat zijn twee verschillende benaderingen, en de laatste is natuurlijk veel gemakkelijker.”

Prioriteiten

Pratend over wat Het Comité beleidsmatig verder bezighoudt, volgt de constatering dat er altijd ‘lopende dossiers’ zijn. Blonk noemt specifiek de naderende opheffing van de productschappen. “Onze leden vinden dat erg vreemd. Zeker nu voor het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Europese Unie een blauwdruk is ontwikkeld, waarin over het productschapsmodel wordt gezegd ‘Dat is zoals het in een EU-land zou moeten’. Dus de EU wil dat breed aanbevelen en invoeren, en wij schaffen het in Nederland af. We zijn druk bezig met de follow-up, in de zin van het vorm geven aan de nieuwe situatie, wanneer de productschappen niet meer bestaan.” Een andere prioriteit die wordt genoemd is het verhogen van het kennisniveau in de graan(handel)sector. Door de Cursus Graanhandel van Het Comité onder andere. Vermeulen geeft aan dat de cursisten ieder jaar overwegend jonge mensen zijn.

‘Onze leden zijn overal waar de actie is’

De internationale markt voor granen is volatiel, d.w.z. onderhevig aan schommelingen in volume en prijs. “De oogstverwachtingen in de belangrijkste productiegebieden Noord-Amerika, Zuid-Amerika, Australië

en Europa bepalen die factoren. Vorig jaar viel Centraal-Europa zo goed als weg, en was er enorme droogte in Zuid-Amerika. West-Europese graanboeren hadden toen een mooie prijs en de handel heeft veel kunnen exporteren”, aldus Vermeulen.

Nederlandse handelaren in graan – de leden van het Comité – doen het goed op de wereldmarkt. Blonk: “Die zitten overal ‘waar de actie is’, zoals nu in China. Daar gebeurt het ook voor ons momenteel. Tegelijkertijd zie je dat de grote wereldspelers op ons terrein allemaal nog steeds in Rotterdam gevestigd zijn. Natuurlijk inmiddels met kantoren over de gehele wereld, maar toch. Het draagt bij aan de positie van Rotterdam als spil in deze markt. Vroeger was Oekraïne de graanshuur van de wereld. Dat potentieel is er nog. Leden van ons zijn ook daar bezig om de opbrengst per hectare verbeteren.”

Kent China ook risico’s? Vermeulen: “Daar is nog geen organisatie als de onze. Wij hebben een zustervereniging die internationaal verantwoordelijk is voor de contracten. Die is wel bekend in China, maar het is

bijvoorbeeld een stuk lastiger om je contracten goed afgewikkeld te krijgen. Aan de andere kant merk je wel dat ze leergierig zijn en willen leren van het Westen, zoals in het geval van hét kwaliteitssysteem voor onze handel, GMP+. Men is bezig om dat erkend te krijgen in China.

Dynamischer tijden

Het belang van een goed functionerende brancheorganisatie die de graanhandel adequaat faciliteert, is in deze steeds veranderende tijd groter dan voorheen. Ten tijde van fortress Europe (vóór de interne markt, red.) was Rotterdam nog een fysiek knooppunt voor de handel in deze producten. Nu is er nog steeds een groot handelsvolume, alleen komt nog maar 10% daadwerkelijk ons land binnen. Blonk: “Er was toen veel import van tapioca. Door lagere prijzen is het gebruik van graan, en dan eerst en vooral tarwe en maïs flink toegenomen. Van tapioca wordt nu biobrandstof gemaakt. Graan is een veel internationaler product. Het wordt overal verbouwd en het gaat overal naartoe.”

Hans van der Lee